

KISZ-megbízotti rendszer a szállítmánykísérői őrszolgálatban

Petrák Béla alezredes

Az MNK Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata szerint: „Az őrszolgálat kötött formájú barc feladat.”

E mondat minden szavának, betűjének nagyon komoly jelentősége van. Az őrszolgálat ellátása folyamatos felügyelet alatt, laktanyán belül is, feszített feladatot, állandó odafigyelést igényel a szolgálatot ellátó, az ellenőrző katonáktól. Maga az a tény egyértelműen bizonyítja a szolgálat fontosságát, hogy fegyverrel, lőszerrel ellátva fiatal, gyakran a legszükségesebb ismereteket rövid ideje elsajátító őrkatonáknál önállóan látja el szolgálatát, tudatában annak, hogy felügyeletére több milliós (milliárdos) érték, emberélet, nagy mennyiségű veszélyes anyag, vagy államtitok védelme van bízva.

A szállítmánykísérő őrkatonáknak a szolgálatát „veszélyes üzem”, a vasút területén, gyakran elhelyezési körletétől több száz km-re vagy az országhatáron túl végzi, ami e sajátos szolgálat felelős ellátását sokkal nehezebbé, bonyolultabbá teszi.

Nehezíti a helyzetet az is, hogy ebbe az egységbe az elmúlt időszakban büntetett előéletű katonák bevonulása is megtörtént. E területen rövid ideje bizonyos mértékben sikerült előrelépni, mivel az állomány kiválogatását az X jelzésű alakulatokra vonatkozó szabályok szerint végezzük, így már a bevonuláskor kiszűrhetők azok a személyek, akik a parancsnokok nevelő tevékenységét bonyolulttá, nehezzé teszik.

Sajnálatosan, az elmúlt időben mégis több olyan rendkívüli esemény történt, amely minden parancsnokot arra készítetett, hogy keresse a laktanyától folyamatosan távol, önállóan tevékenykedő őrségek fegyelmezett szolgálat ellátása biztosításának lehetőségeit. Több irányú kísérletezés után a leghasznosabbnak a KISZ megbízotti rendszer bevezetése bizonyult. Jelentősége elsősorban abban van, hogy növeli a fiatal katonák felelősségérzetét, a KISZ-szervezet nevelő szerepe a megbízottak útján erősödik, jelentősen javítja a kiskollektívák összekovácsoltságát, fegyelmezettségét.

Mi a kialakított rendszer lényege?

A KISZ alapszervezet kiválogatta a legrátermettebb, legnépszerűbb, fegyelmezett KISZ-tagokat és felkészítette a katonákat feladataik ellátására. A KISZ-megbízottak az őrparancsnok helyetteshez hasonló jogkörrel, azonban nem szolgálati előjáróként látják el szolgálatukat, az őrség útbainditásától a laktanyába történő beérkezésig.

Munkájukkal elsősorban azt biztosítjuk, hogy az őrség jó hangulatban a szolgálati szabályzat előírásai szerint lássa el az őrszolgálatot, a fegyelmezetlenséget már az *elhatározás* pillanatától megakadályozhatják, a fejleményeket figyelemmel kísérhetik.

A laktanya elhagyásától, az oda történő visszaérkezésig – ami esetenként a 10 napot is meghaladhatja – a KISZ-megbízottak folyamatosan figyelemmel kísérik az őrséget ért behatásokat az őrség szolgálati körülményeinek helyzetét, a szolgálat ellátásával kapcsolatos feladatok végrehajtását.

Személyes példamutatással folyamatosan segítik társaikat, bármilyen rendellenességet észlelnek azonnal intézkednek annak felszámolására, megszüntetésére. A rendellenesség megszüntetése először az elkövető felé történő jelzéssel, észrevételezéssel, ennek hatástalansága esetén az őrparancsnoknak történő jelentéssel történik. Amennyiben az őrparancsnok sem intézkedik a rend helyreállítására, vagy Ő az elkövető (mert erre is volt példa) jelentést tesznek az őrséget kiküldő szolgálati előjárónak. Ennek lehetősége a MÁV egész országot behálózó híradó rendszerének segítségével bárholonnan és bármikor biztosított.

Jogosan merül fel a kérdés, hogy ilyen esetben a katonák egymás között nem tartják-e „besúgónak” a KISZ-megbízottat. Természetesen van néhány fegyelmezetlenkedésre hajlamos katona, aki annak tartja, de a többség nem.

A KISZ-megbízottak munkáját folyamatosan, de egy-egy rendkívüli esemény elkövető katona helyszíni bírósági tárgyalását követően értékeli társaik. Helyes, következő politikai munkával a KISZ-megbízottak hatékony feladat ellátását nagy mértékben lehet segíteni, tekintélyüket megvédeni.

A KISZ-megbízotti rendszer bevezetését követően az alapszervezetnél nőtt a KISZ-szervezet tekintélye, folyamatosan erősödött a KISZ-érdekvédelmi funkciója is. A rátermett KISZ-tagok sokat segítenek az események, rendkívüli események megakadályozásában az alaprendeltetésből adódó feladatok eredményes megoldásában.

A KISZ-megbízotti rendszer bevezetését követően a fegyelmi helyzetben érezhető változás, javulás következett be. A KISZ-megbízott rendszer kialakulása önmagában nem eredményezte a helyzet javulását, azonban a kollektív felelősségérzetének erősödése, a kollektív szellem javítása ehhez lényegesen hozzájárult. A fegyelmi helyzet további stabilizálása más eszközök, módszerek alkalmazását is szükségessé teszi. Érezhető további javulás lehetőségeit látom az őrségek közötti szocialista versenymozgalom sajátos, a helyi körülményekhez jól igazodó további kibontakoztatásában.

Meggyőződésem, hogy fiatal katonáink között a társadalmi fegyelem lazulásának következményeit hordozó katona mellett nagyon sok becsületes, a közösségért tenni kész, a katonai fegyelmet fenntartani képes katona van. E katonák bevonása elgondolásaink megvalósításába, ha az őszintén, emberi módon történik további tartalékok jelentenek.

E néhány tapasztalat közreadásával segítséget kívántam nyújtani azoknak a csapatoknak, ahol a mi sajátos helyzetünkhöz hasonló körülmények között, a sorkatonák önállóan, kiskollektívákban végzik mindennapi tevékenységüket, teljesítik felelős szolgálatukat.